

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije službeni dokument)

PRETRESNO VIJEĆE

Haag, 10. decembra 1998.

SAŽETAK PRESUDE PRETRESNOG VIJEĆA U PREDMETU TUŽILAC PROTIV ANTE FURUNDŽIJE

U nastavku teksta nalazi se sažetak presude koji je danas pročitala sudija Mumba:

Dobar dan, dame i gospodo.

Molim sekretara da navede ime predmeta.

Gospodine Furundžija, da li me čujete na jeziku koji razumijete?

Molim predstavnike Tužilaštva i odbrane da se predstavite?

Hvala vam.

Ovog popodneva Pretresno vijeće II izriče presudu u ovom predmetu, *Tužilac protiv Ante Furundžije*. Suđenje Anti Furundžiji počelo je 8. juna 1998. godine, a postupak je nastavljen do 22. juna 1998. godine, nakon čega je pretres završen, a donošenje presude ostavljeno za kasnije. Nakon toga, nakon zahtjeva koji je podnijela odbrana, Vijeće je naložilo da se postupak ponovo otvori. Ponovno otvoreni postupak obuhvatio je period od četiri dana i pretres je konačno okončan 12. novembra 1998. godine.

Optuženi Anto Furundžija tereti se za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava, konkretno za mučenje, kao kršenje zakona ili običaja ratovanja i povrede ličnog dostojanstva, uključujući silovanje, kao kršenje zakona ili običaja ratovanja. Izmijenjena i dopunjena optužnica navodi da je optuženi bio lokalni komandant specijalne jedinice vojne policije HVO-a poznate kao "Džokeri" i u tom svojstvu on i jedan drugi vojnik, optuženi B, ispitivali su svjedokinju A. Tokom ispitivanja, svjedokinji A su nožem prelazili po unutrašnjoj strani butina i prijetili joj je da će joj staviti nož u vaginu ukoliko ne bude govorila istinu. Izmijenjena i dopunjena optužnica dalje navodi da je optuženi nastavio da ispituje svjedokinju A i žrtvu B dok su bili udarani pendrekom po stopalima, a optuženi je bio prisutan i nije ništa učinio, dok je svjedokinja A primorana na oralni seks i vaginalni polni odnos sa optuženim B.

Presuda Pretresnog vijeća u ovom predmetu sadrži preko stotinu stranica. Shodno tome, umjesto predstavljanja Presude u cjelini, pružićemo kratak sažetak nalaza Pretresnog vijeća u vezi s optužbama za koje se optuženi tereti prije iznošenja dispozitiva. Presuda sadrži devet dijelova, uključujući dispozitiv. Nakratko ćemo se osvrnuti na svaki od ovih dijelova, ističući njegove glavne karakteristike i relevantne zaključke sadržane u njima.

Prvi dio sadrži detaljan opis proceduralne istorije predmeta, uključujući način hapšenja optuženog, njegovu predaju Međunarodnom sudu i prvo stupanje pred Pretresno vijeće, kao i diskusiju o značajnim proceduralnim pitanjima koja su se pojavila tokom postupka.

Drugi dio sadrži sažetak podnesaka strana u postupku u vezi s optužbama protiv optuženog u izmijenjenoj i dopunjenoj optužnici i činjenice u osnovi optužbi.

Treći dio se bavi jurisdikcijskim preduslovima za primjenu člana 3, odnosno postojanjem oružanog sukoba. U tom kontekstu, Pretresno vijeće je zaključilo da je standard koji je utvrdilo Žalbeno vijeće Međunarodnog suda u predmetu *Tadić* ispravan standard koji treba primijeniti pri utvrđivanju postojanja oružanog sukoba. Na osnovu dokaza koje su podnijele obje strane u postupku, Pretresno vijeće je zaključilo da je, u

Internet address: <http://www.un.org/icty>

Media Office/Communications Service

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

vrijeme na koje se optužnica odnosi, u centralnoj Bosni i Hercegovini postojao oružani sukob između Hrvatskog vijeća obrane ("HVO") i Armije Bosne i Hercegovine ("ABiH").

U četvrtom dijelu Pretresno vijeće je utvrdilo vezu između ovog oružanog sukoba i navedenih činjenica u optužbama protiv optuženog.

Peti dio se odnosi na dokaze u vezi s optužbama iz Izmijenjene i dopunjene optužnice. Ovaj dio počinje pregledom relevantnih dokaza i argumenata strana u postupku koji se na njih odnose, a nakon toga ispituje pozadinu i okolnosti koje su dovele do ključnih događaja za koje se tvrdi da su se odigrali u Bungalovu i vikendici u Nadiocima. Dalje se diskutuje o dokazima koji se odnose na ova djela i ukazuje na individualnu krivičnu odgovornost optuženog, uključujući i dokaze kojima je Ante Furundžija identifikovan kao jedna od osoba umiješana u ta krivična djela. Sljedeći dio stavlja akcent na ponovno otvaranje postupka i proceduralni kontekst i ispituje dokaze koji se odnose na meritum predmeta, odnosno, u kojoj bi mjeri vjerodostojnost svjedočenja svjedokinje A mogla biti narušena psihološkim poremećajem uzrokovanim njenim traumatičnim iskustvom. U tom smislu, Pretresno vijeće je razmotrilo dokaze koje su iznijeli vještaci tužilaštva i odbrane u vezi s posttraumatskim stresnim poremećajem (PTSP) i njegovim potencijalnim uticajem na pamćenje. Vijeće je zaključilo da sjećanje svjedokinje A u vezi s materijalnim aspektima događaja nije narušeno bilo kakvom poremećajem koji je ona mogla imati. Pretresno vijeće napominje da su dokazi vještaka pokazali da čak i kada osoba pati od PTSP-a, to ne znači da ona on ili ona ne mogu biti pouzdani svjedoci, i prihvata svjedočenje svjedokinje A da se dovoljno dobro sjeća materijalnih aspekata događaja. Pretresno vijeće je nakon toga ispitalo nedosljednosti u svjedočenju svjedokinje A i donijelo zaključak u vezi s njegovom opštom vjerodostojnošću. Peti dio se završava činjeničnim nalazima Pretresnog vijeća u vezi s događajima navedenim u Izmijenjenoj i dopunjenoj optužnici.

U šestom dijelu Pretresno vijeće započinje razmatranje svakog od elemenata svih optužbi navedenih u Izmijenjenoj i dopunjenoj optužnici. Ovaj dio sadrži sveobuhvatnu analizu prirode i statusa zabrane mučenja prema ugovornom i običajnom međunarodnom pravu, kao i definiciju mučenja prema međunarodnom humanitarnom pravu. U ovom pogledu, Pretresno vijeće je mišljenja da je zabrana mučenja neopoziva norma *jus cogens*. Nadalje, elementi djela mučenja su kako slijedi:

Hotimično nanošenje, djelom ili propustom, teškog bola ili patnje, tjelesne ili duševne, usmjereno na to da se dobiju informacije ili priznanja, da se kazni, zastraši ili prisili žrtva ili treće lice ili da se po bilo kom osnovu vrši diskriminacija nad žrtvom ili trećim licem. Da bi takvo djelo predstavljalo mučenje, barem jedno od lica koja učestvuju u mučenju mora biti javni službenik, odnosno djelovati u neprivatnom svojstvu, npr. kao *de facto* organ države ili bilo kojeg entiteta koji vrši vlast.

Ovaj dio se nastavlja diskusijom o zabrani silovanja i drugih teških seksualnih delikta prema međunarodnom pravu. Pretresno vijeće je zaključilo da je neosporno da silovanje i drugi seksualni delikti u situacijama oružanog sukoba povlače krivičnu odgovornost počinitelaca. U ovom kontekstu, Pretresno vijeće je prihvatilo nedavni zaključak Pretresnog vijeća II u predmetu *Tužilac protiv Delalića i drugih*, da u određenim okolnostima silovanje može predstavljati mučenje prema međunarodnom pravu. Međutim, ovo Pretresno vijeće je smatralo za shodno da proširi definiciju silovanja koju je prvi put definisalo Pretresno vijeće I MKSR-a u predmetu *Akayesu*, a potom je uslijedila presuda u predmetu *Delalić i drugi*. Stoga Pretresno vijeće smatra da se sljedeći elementi mogu prihvatiti kao objektivni elementi silovanja prema međunarodnom krivičnom pravu:

Seksualna penetracija, bez obzira koliko neznatna, vagine ili anusa žrtve penisom počinioca ili bilo kojim drugim predmetom kojim se počinitelj poslužio ili usta žrtve penisom počinioca, kada je takva penetracija izvršena uz upotrebu prinude ili sile ili pod prijetnjom sile protiv žrtve ili trećeg lica.

U dijelu VI(B) Pretresno vijeće se okrenulo analizi sadržaja različitih poglavlja po kojima individualna krivična odgovornost može biti pripisana u skladu s članom 7(1) Statuta Međunarodnog suda. U ovom smislu, Pretresno vijeće je utvrdilo neophodne elemente za pomaganje i podržavanje krivičnog djela prema međunarodnom krivičnom pravu koji moraju uključivati: utvrđivanje *actus reus* koji zahtijeva praktičnu pomoć, podstrekivanje ili moralnu podršku koja ima značajan uticaj na počinjenje krivičnog djela i komplementarnu namjeru kao vid krivice koja zahtijeva znanje da će takva djela pomoći u počinjenju zločina.

Pretno vijeće je dalje elaboriralo principe individualne krivne odgovornosti u kontekstu mučenja zaključivši da će se neki optuženi, koji bi inače bio proglašen krivim za pomaganje i podržavanje mučenja prema gorenavedenom standardu, smatrati krivim kao saizvršilac mučenja, gdje optuženi učestvuje u integralnom djelu mučenja i učestvuje u krajnjoj svrsi mučenja, to jest namjeri da se pribavi informacija ili priznanje, da se kazni ili zastraši, ponizi, prinudi ili diskriminira žrtva ili treće lice.

Sedmi dio Presude sadrži pravne nalaze Pretnog vijeća u vezi sa svakom od optužbi za koje se optuženi tereti prema Izmijenjenoj i dopunjenoj optužnici.

Gospodine Furundžija, molim vas ustanite kako biste saslušali Presudu ovog Pretnog vijeća.

Iz gorenavedenih razloga, nakon što je razmotrilo sav dokazni materijal i argumente strana, kao i Statut i Pravilnik koji ga obavezuju, Pretno vijeće optuženog Antu Furundžiju proglašava i osuđuje kako slijedi:

Tačka 13: kao saizvršilac proglašava se KRIVIM za kršenje zakona ili običaja ratovanja (mučenje).

Tačka 14: za pomaganje i podržavanje proglašava se KRIVIM za kršenje zakona ili običaja ratovanja (povreda ličnog dostojanstva, što uključuje silovanje).

Prema potpravilu 85(A)(vi) Pravilnika o postupku i dokazima, Pretno vijeće je saslušalo usmene argumente Tužilaštva i odbrane u vezi s izricanjem kazne u ovom predmetu 22. juna 1998. godine. Vijeće iznosi svoje zaključke po ovom pitanju u sedmom dijelu presude. Pretno vijeće smatra da se pri odmjeravanju kazne moraju uzeti u obzir razni olakšavajući i otežavajući faktori, kao i praksa izricanja kazni u bivšoj Jugoslaviji. Pretno vijeće određuje kaznu kako slijedi:

Tačka 13: za mučenje kao kršenje zakona ili običaja ratovanja, Pretno vijeće osuđuje vas, Antu Furundžiju, na deset godina zatvora.

Tačka 14: za povredu ličnog dostojanstva, uključujući silovanje kao kršenje zakona ili običaja ratovanja, Pretno vijeće osuđuje vas, Antu Furundžiju, na osam godina zatvora.

Pretno vijeće je odlučilo da se gorenavedene kazne izdržavaju istovremeno. Osim toga, na osnovu potpravila 101(D) Pravilnika o postupku i dokazima, osobe koje je Međunarodni krivični sud osudio imaju pravo da im se uračuna vrijeme provedeno u pritvoru dok su čekali na izručenje Međunarodnom sudu ili na suđenje ili žalbeni postupak. Shodno tome, 11 mjeseci i 22 dana odbit će se od kazne danas izrečene Anti Furundžiji, kao i dodatno vrijeme koje će provesti u pritvoru čekajući na ishod eventualnog konačnog žalbenog postupka. U skladu sa pravilom 102 Pravilnika, kazna Anti Furundžiji umanjena za gorenavedeni odbitak počinje teći od danas.

Na osnovu člana 27 Statuta i pravila 103 Pravilnika Anto Furundžija izdržavat će svoju kaznu u državi koju odredi predsjednik Međunarodnog suda. Transfer Ante Furundžije do te države obaviti će se što je prije moguće nakon isteka roka za podnošenje žalbe. U slučaju da se dostavi obavijest o žalbi, prebacivanje optuženog Ante Furundžije, ukoliko proistekne iz ishoda žalbe, obaviti će se što je moguće prije nakon odluke Žalbenog vijeća o konačnoj žalbi. Dok se ne obavi prebacivanje, Anto Furundžija ostati će u pritvoru Međunarodnog suda u skladu sa pravilom 102.

Ovim se završava izricanje Presude Pretnog vijeća.

Hvala vam. Ovim je rasprava završena.